

Synagoga na kulturalnej mapie powiatu olsztyńskiego

Miejsce międzygminnego życia kulturalnego, organizacji kameralnych koncertów i wystaw oraz spotkań twórców - taką funkcję będzie pełnił budynek dawnej synagogi w Barczewie. Kilka dni temu jej właścicielem stał się samorząd Powiatu Olsztyńskiego.

- Na terenie powiatu mamy kilka prawdziwych perełek historycznych i architektonicznych, które zasługują na przywrócenie im blasku. Jedną z nich jest budynek barczewskiej synagogi, który nasz samorząd chce odrestaurować, by nadal świadczył o barwnych dziejach i mieszkańcach tych ziem, a także służył kolejnym pokoleniom. Do tej pory nie mieliśmy w zasobach swoich nieruchomości obiektu, w którym moglibyśmy organizować własne imprezy kulturalne i inne spotkania - mówi Joanna Michalska, wicestarosta olsztyński.

Przez 40 lat synagogą opiekowało się Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Pojezierze”, prowadząc tu Galerię Sztuki. - To się nie zmienia, ponieważ zawarliśmy ze stowarzyszeniem umowę użyczenia, by mogło kontynuować swoją działalność statutową. Budynek wymaga jednak remontu, co wiąże się ze sporymi nakładami finansowymi. „Pojezierze” przez wiele lat troszczyło się, by synagoga nie podupadała, zdobywając fundusze m.in. na wymianę elektryki czy zabytkowych okien. Jako samorząd mamy jednak większe możliwości pozyskania środków, choćby jako członek wspierający w międzynarodowej sieci Cittaslow. Jedną z najważniejszych potrzeb obecnie jest założenie ogrzewania w synagodze, by ta mogła być efektywnie wykorzystywana przez cały rok, a nie, jak obecnie, tylko w sezonie letnim. Mamy też już kilka pomysłów na promocję międzygminnego życia kulturalnego. Jednym z pierwszych jest podsumowanie organizowanego przez GOK w Dywitach konkursu plastycznego „Kobiecie Impresje” i wystawa zwycięskich prac. Mamy na swoim terenie grupy teatralne, muzyczne, twórców zajmujących się rękodziełem, fotografią czy malarstwem. Synagoga w Barczewie jest świetnym miejscem na prezentowanie kultury z całego powiatu olsztyńskiego - ocenia wicestarosta Michalska.

Jeszcze do XVII wieku na Warmii mieszkało niewielu Żydów, przeszkodą były liczne utrudnienia m.in. ograniczone prawa obywatelskie i zakaz handlu. Według najstarszych istniejących zapisków w Barczewie Żydzi pojawili się w 1825 roku. - Należeli oni do ówczesnej gminy żydowskiej w Olsztynie. Przez 20 lat korzystali z opieki tamtejszego rabina, mieli jednak ambicję utworzenia własnej gminy - opowiada Krystyna Szter, opiekująca się od lat synagogą, prowadząc w niej Galerię Sztuki. - Barczewscy Żydzi marzyli o własnym domu modlitwy. W końcu udało im się znaleźć i pozyskać parcelę przy ul. Kościuszki. Wiosną 1896 roku, po 10 latach budowy, bożnica została oddana do użytku. Barczewscy Żydzi asymilowali się z lokalną społecznością, wspierając sąsiadów i żyjąc z nimi w zgodzie. Od sierpnia 1938 roku budynek gminnej synagogi przestał być wykorzystywany do celów religijnych. Nowym właścicielem została miejscowa rejentka. Podczas „nocy kryształowej” z synagogi zdjęto Gwiazdę Dawida. Budynek ocalał, bo znajdował się w rękach aryjskich, ogołociła go za to Armia Czerwona, która zajęła Barczewo 30 stycznia 1945 roku. Budynek w latach 70. przejęło Muzeum Warmii i Mazur, a w 1980 roku Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Pojezierze” w Olsztynie. Teraz gospodarzem jest samorząd Powiatu Olsztyńskiego, co daje szansę na rozszerzenie dotychczasowej działalności synagogi, która jest świadectwem wielokulturowej historii Warmii - podsumowuje Krystyna Szter.

Historię synagogi w Barczewie można poznać z prezentacji multimedialnej zrealizowanej przez Sławomira Ostrowskiego. Link nie jest aktywny, należy go skopiować i wkleić w przeglądarce:
https://view.genial.ly/607de7d0619e550d7633fc36?fbclid=IwAR1T_ELFI-DJIKZ90IAuWcREr-YuaUYxptHFNhtHbsLdXDKWfIBQDDwF7zc

Zachęcamy też do obejrzenia materiału TVP 3 Olsztyn na temat synagogi. Link:
<https://olsztyn.tvp.pl/54908447/nowe-zycie-dawnej-synagogi-bedzie-miejscem-wydarzen-kulturalnych?fbclid>

d=IwAR3xCWQCbK5YKM8IbzqyRkrA-TIJ9hCnFCaz6x_FWuQxpSJFetXn5_OsUGk

Drukuj